

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

ETT HUNDRAÅRSMINNE
1807-8 AUG.-1907.

EMILIE FLYGARE CARLÉN.

STRÖMSTAD UNDER
FRU CARLÉNS BARNDOMSÅR.

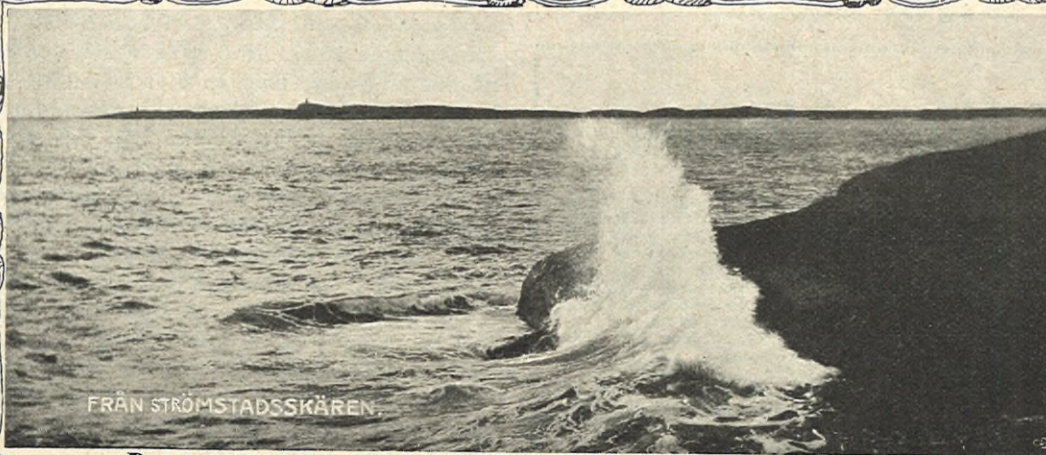
VÅR TID har andra ideal och andra anspråk på skönlitteratur än fru Carléns samtid, och nya favoriter ha undanträngt de gamla i publikens gunst. Men detta är ingen ursäkt eller orsak att glömma de skatter författarinnan med sin rika produktion skänkt vår litteratur, den glädje hon beredt en äldre generation eller det faktum, att hon intar en framstående plats bland de få svenska författarinnor, hvilkas namn och verk förmått tränga ut öfver landets gränser. Därför är också hennes hundraårsdag ett minne värdt att hedras fullt ut så mycket som många andra. Vi ha äfven velat erinra om densamma genom att öppna vårt nummer med en skildring af författarinnans barndomshem och barndomstid, hvilka ofta komma åter i hennes diktning. Skildringen, som är författad af en med ämnet förtrogen person från fru Carléns födelsestad, där hennes minne alltjämt pietetsfullt bevaras, illustreras af vyer från Strömstad och af ett unikt, aldrig förr reproduceradt porträtt af fru Carlén. Originalen, som i många år hängde öfver hennes mans skrifbord och af henne själf betecknades såsom mycket likt, tillhör nu hennes systersons son, rådmän Anton Söderbom i Strömstad, genom hvars tillmötesgående det kunnat fotograferas för vår räkning.

FRU CARLÉNS FÖDELSEHUS.

FISKARTYP FRÅN
STRÖMSTADS SKÄRGÅRD

FRÅN STRÖMSTADSSKÄREN

VI BEDJA nu våra läsare leta sig tillbaka genom år och öden jämnt ett sekel in i det förflyttna för att stanna vid den 8 augusti 1807, den dag då en kvinna föddes, hvars namn tillhör de klassiska inom vår litteratur — Emelie Flygare-Carlén. Och när vi fixerat vår tanke till denna tidpunkt, — som också har bittra och större minnen — vilja vi något stanna där och vid den ort, där Emelie Smith såg dagens ljus, för att söka konstatera huru tydligt det egenartade i författarinnans diktning förklaras just ur hennes härkomst, barn-domshem och barndom.

Emelie Flygare-Carlén föddes i Strömstad och var dotter till handelsmannen Rutger Smith. Hennes biografer ha hittills hållit före, att hennes fädernesläkt. Smith, skulle härstamma från Skotland. Hennes systersons son, rådmann Anton Söderbom i Strömstad, har emellertid genom forskningar i stadens arkiv ådagalagt, att släkten Smith är från Bohuslän. Hennes förste kände stamfader kallas i mantalslängderna Lars Olsson Bohlröd Smedh, hvaraf man slutit sig till, att han var bondson från hemmanet Båleröd i Skee socken intill Strömstad, och att han till yrket var smed. Han aflade sin borgareed i Strömstad 1685. En af hans söner, Olof Larsson, kallade sig Smith, säkerligen en omskrifning af Smedh. Han gick in i flottan, där han avancerade till kaptenlöjtnant. Han hade en son vid namn Gustaf Smith, som blef löjtnant i flottan, sedermera sjökaptan och handelsman i Strömstad. Han gifte sig 1746 med Marta Catharina Belfrage, dotter till löjtnanten Rutger Belfrage och Elsa Christina Soop af den gamla förnämliga ätten, som leder sina anor från Karl Knutsson Bonde. Hans äldste son Rutger Smith blef handelsman, skeppsredare och salteriåldkare i Strömstad. Han inköpte 1788 af rådmann Lindboms änka ett hus vid Karlsgatan, som han betydligt tillbyggde. I hans äktenskap med Margaretha Stiegler, dotter till rådmann A. Stiegler, föddes fjorton barn, och det yngsta var dottern Emelie. Fru Carlén har vackert skildrat sina föräldrar och sitt barndomshem i "Skuggspel", där hon talar om, huru hon sprang och lekte i faderns sjöbodor vid hafsstranden, och huru hon "lekte", att där bodde sköna sjöjungfrur och hafsnymfer. Hon skildrar sin far som en finkänslig, romantiskt anlagd natur och modern som en lugn, förständig kvinna med fast karaktär — båda med ett hjärtelag af guld. Fru Carlén är fader af fadern sin rika fantasi och af modern sitt verklighetssinne. Fadern hade en ganska vacker boksamling och brukade ofta läsa högt ur någon god bok, då Emelie var idel öra. Han var likaledes sångare och sjöng ofta gamla romantiska ballader, ackompanjerande sig på cittra. Redan hos stamfadern Lars Olsson finna vi för öfrigt konstnärsgry. Han kallas nämligen i en del längder utom Smedh äfven Spehlemann; han var säkerligen en af dessa bondefödda flöjteljurar, hvilkas säkra taktsinne och högt drifna fingerfärdighet man måste beundra. Fru Carléns farbroder, Thure Smith, liksom Rutger handelsman i Strömstad, var stor konstvän. Vid sin död 1780 lämnade han enligt bouppteckningen efter sig ej mindre än "65 oljemålade stycken, dels i förgyllda, dels i svarta ramar".

Emelie var ofta inne i faderns handelsbod och pratade med de väderbitna fiskargubbarne. Hennes fader hade salterier och trankokerier öfverallt i skärgården ända ned till Marstrand och företog ofta resor mellan de olika fisklägena. På dessa resor fick Emelie, som var faderns hjärtebarn, tidigt följa med och ofta hjälpte hon gubben Elias och Kalle Kjellman att styra "Kulten", den stora kosterbåten, mellan skär och bränningar. Ännu lever i Strömstad en sonson till Kalle Kjellman, som

hört farfadern med beundran tala om Emelies djärfva seglatser. Det var under dessa resor hon lärde känna det haf, den skärgård och de väderbitna hafvets arbetare, som hon sedan så mäterligt skulle skildra. Fru Carlén träffade längre fram i sitt lif män, som hade ett djupt inflytande på hennes utveckling och författarskap. Så säger hon själf om sin trolofvade, härads höfding Dalin: "Hvad Dalin lämnat efter sig * åt mig, det är minnet af den klara, fria blick, som en snillrik mans samtal sprida öfver föremål, personer och lifvets djupare frågor och förhållanden." I hufvudstaden mottog författarinnan djupa intryck af Almqvist, August Blanche, Vilhelm von Braun m. fl. af den tidens mest begåfvade män. Men det, som ger hennes diktning sin grundkaraktär, är dock minnena från barndomshemmet vid Västerhafvet med dess klippor och brottsjöspolade skär. Det är skildringarna af Bohusläns natur och folk, som komma att bevara hennes minne åt eftervärlden, och dessa friska skildringar grunda sig på hennes ingående kännedom om fiskarbefolkningen och dess lif, som hon ej blott betraktade, utan själf lefde sig in i på sina färder i skärgården. Hon gjorde sina studier och upplevelser i barndomen och ungdomen, då hon var mest mottaglig för intryck, och skref sedan ned dem med konstnärlig mognad. Fru Carlén förde in de breda lagren i vår svenska litteratur liksom Runeberg i Finland. Hennes skärgårdstyper äro barn af folket, karska vikingaättlingar med starka oförmedlade känslor och lidelser. Haraldssönerna i "Rosen på Tistelön" äro sådana kämpagestalter, och denna hennes förnämliga roman påminner om en storlagen tragedi från vikingatiden. Båtsman Stormbom i "Enslingen på Johannisskåret" är säkerligen den bästa sjömanstyp i svensk litteratur, och i "Pål Värning" finna vi ett lif och en gestaltskapande kraft, som påminna om Bellman. "Ett köpmanshus i skärgården" är en vacker skildring af hennes eget barndomshem, och Majken, den hurtiga skärgårdsflickan, är ett vackert självporträtt af författarinnan. "En natt vid Bullarsjön" är utan tvifvel ett af författarinnans märkligaste och mest betydande arbeten. Boken väckte en storm i den svenska pressen, liknande den, som uppstod, då Strindbergs "Giftas" utkom. Naturskildringarna från de vackra Bullarsjöarne äro hänförande. Skildringen af konsulinnan Löwe, anmärker docenten Johan Mortenson, "påminner i sin hvassa humor om Holberg." Utan tvifvel har författarinnan arbetat efter lefvande modell från sin födelsestad. Att den omstridda skildringen af det religiösa lifvet grundar sig på hennes intryck af de kyrkliga förhållandena i Bohuslän på denna tid, har författarinnan själf antydtt. Visserligen har hon väl ej fullt lyckats draga gränsen mellan sann och falsk religiös hänförelse, men man måste vid bedömandet af boken ihågkomma, att den är förestafvad af

* Han dog under förlofnings-tiden.

ädel indignation, och att detta ämne hör till de svåraste och mest ömtåliga, en författare kan behandla.

Högst när fru Carlén emellertid i sina skärgårdsskildringar, och "Rosen på Tistelön" torde kunna betecknas som ett af de förnämliga mästerverken i vår svenska prosadiktning. Hon föddes vid hafvet, hon seglade dagligen bland skären och lefde sig så in med hafvets arbetare, att hon blef som en af dem, och därför kunde hon gifva sina intryck med det upplefvades kraft.

Den högt begåfvade skalden Edv. Fredin sjöng på författarinnans 80-årsdag:

— — —
"De bringa tack för hvarje stund
af ädelt tidsfördrif;
för hvarje verklighetens syn,
hon gifvit diktens lif.
Från söder komma de och nord,
från både stad och land,
men varmast ljuder deras hell
från gamla Vikens strand!

Ty det var där, som hennes dikt
ur klippan sög sin mærg,
och växte upp af solen brynt
bland kala skär och berg;
och det var där i stormens brus,
då Skagerack gick hvit,
hon mejslat sina bästa verk
ur skroflig kustgranit."

Fru Carlén erhöll efter utgifvandet af sin roman "Ett köpmanshus i skärgården" Svenska akademiens stora guldmedalj, och detta skedde "med särskildt afseende å det natursanna och fosterländska i hennes taflor, icke minst där de skildra det svenska skärgårdslifvet med dess faror, lidanden och försakerelser." Medaljen öfverräcktes af skalden Bernhard Elis Malmström. Fru Carlén erhöll för sistnämnda roman det för den tiden betydliga honoraret af 10,000 kr. Hon beslöt då att stifta en fond för fattiga fiskare i Bohuslän och kallade den efter sin fader Rutger Smiths fond. Donationsbrevet börjar på följande sätt:

"Tidigt van att under mångfaldiga resor i Bohusläns skärgård i sällskap med min fader, under hvars hägn jag reste, betrakta och icke blott till ytan lära känna de många lidanden, försakerelser och svårigheter af alla slag, som den fattige fiskaren eller strandsittaren i allmänhet på de små fisklägena och öarne får utstå från lifvets början till dess slut — har jag alltid varmt önskat att en dag i mån af min förmåga kunna uträtta något för dessa kusternas vanlottade innevånare. Jag är nu i tillfälle att lägga första grunden till en fond, som jag önskar bilda, hvilken skall bära min förälders faders, Rutger Smiths namn, ty under sin lifstid var han alltid en hjälpare för de fattiga och bedröfvade, och om summan 6,000 R. R. icke är särdeles stor, lämnas den dock under så hjärtliga önsningar för mina fattiga landsmäns bästa, att jag med Herren den Allsmäktiges bistånd hoppas, att den i en god stund och med en god afsikt gifven skall bära frukt till de mottagandes nytta." — — —

Fonden uppgår nu till 10,000 kr., och hvarje jul utdelas räntan i form af julgåvor i fattiga fiskarehem i Bohuslän, där de sprida glädje och välsignelse.

Sin födelsestad Strömstad besökte fru Carlén sista gången 1867. Hon hyllades där den 8 aug. på sin 60-årsdag med en stor fest i sitt gamla hem vid Karlsgatan. Hennes begåfvade broder, härads höfding Edv. Smith, höll festtalet på klingande hexameter, erinrande om de lyckliga dagar, då de som barn lekte tillsammans i fädernehemmet. Då hon afreste, var hela Strömstad nere vid båten, som formligen var höljd af blommor; hurrarogen genljödo i bergen för den berömda författarinnan. I Uddevalla stannade hon för att pryda sin väns, Vilhelm v. Brauns, graf med blommor. Hon hade några år förut tagit initiativet till resandet af en gravård öfver honom, väl en af de ståtligaste bauta-stenar, som pryda någon svensk skaldegraf.

Våra skodon.

En damkängas verkliga värde ligger icke enbart däri att densittet bekvämt på foten, utan dess yttre form bör äfven kunna tilltala ögat. Med andra ord, förutom hållbarhet och passform begär den moderna kvinnan, formfulländning och elegans i sina skodon.
VICTORIA SKODON tillverkas efter dessa principer och föredragas därför framför andra fabrikat af dem, som sätta värde på att vara väl chausserade. De försäljas i finare skoaffärer öfverallt och till populära priser.

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGARDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda.

Fru Carlén fick se sina närmaste och käraste gå före sig i grafven, medan hon själf upplefde den höga åldern af nära 85 år. Det var dock icke i sin hembygd hon fick sluta sina dagar: hon afled i hufvudstaden den 3 februari 1892.

Men då nu minnet af hennes födelse firas, gå tankarna till hennes romantiska födelsebygd, där — hvad än de hundra åren gifvit oss af förändringar — brännin-garna nöta klipphällarna som förr, medan stor-men dånar genom Kattegatt, där sjöfolket allt-jämt sträfvar för sitt bröd på detta samma haf, hvars vindar kvar-lämnat något af sin sälta och böljeglitter, något af sin glans i hennes diktning.

GÖRAN SVENNING.

English in Sweden.

EN AF DELTAGARNA i universitetslektorn Mr. Fearensides sommarkurser har sändt oss följande trefliga skildring af det glada och fruktbara studielifvet å det nya "Anglicia" i Bergslagen.

DET LÅT förfärligt trefligt. Få studera engelska i vårt eget kära Sverige, midt i den natursköna Bergslagen till på köpet, och så en hel mil till närmaste järnvägsstation. Det var ju som en idyll i ödemarken. Jag hade verkligen gått och grufvat mig riktigt ordentligt för att behöfva tillbringa den ljusa fagra midsommaren i det svarta, otäcka London. Inte för att jag någonsin varit där, men jag var alldeles säker på, att jag skulle finna jättestaden vid Thames otäckt smutsig, ty redan Stockholm är för mig nästan en pina, och ändå skall det vara en så ren och vacker stad. Men jag är nu den oförfärliga lands- och småstadsentusiasterna.

Jag skref genast till förslagsställaren, universitetslektorn i Lund Mr. C. S. Fearenside, och bad honom för all del bereda mig plats i hans villa, om företaget skulle komma till utförande. Med en viss spänning afvaktade jag svaret. Villan hyrd, färdigt att ta emot i midten af juni, och så ett utförligt arbetschema. Hurra! Midsommar in Sweden.

Det är verkligen ett nemesis för en språklärare att vara en sådan hemtraktsdyrkare.

Jag har tänkt, att en skildring af vårt studielif i den engelska kolonien i Snöån skulle kunna intressera, emedan detta företag synes vara det första i sitt slag och verkligen borde uppmuntras och efterföljas. *Have you* (lyckliga engelsmän, som icke ha någon Ni-fråga) lust att titta på oss ett slag, vill jag försöka vara er ciceron, som det så vackert brukar heta.

Alltså. Efter en upplifvande järnvägsresa anlända vi till Hagge station nära Ludvika. Jag säger upplifvande, ty det är en hänförande vacker trakt vi nu äro inne i, Bergslagen, med sjöar och höjder i brokig omväxling. Mrs. Fearenside är nog vänlig att möta oss vid stationen, och vi, som inte "förut" varit i England, haspla ur oss några väl formade fraser af den sort som engelsmännen kalla *bookish*. Jag hoppas ingen anar, att vi använt den sista halftimmen på tåget att — stående solo och allena på plattformen — tillhviska de förbiillande björkarna och tallarna vårt *Good morning — How do you do, etc.* på vår allra mjukaste engelska

Snart sitta vi instufvade i en treflig droska, och under en s. k. animerad konversation, som

ger oss tillfälle att försynda oss mot de flesta reglerna i Mr. Elfstrands berömda grammatik, närma vi oss vårt mål, Stora (!) Snöån. Här och där öppnar sig en härlig vy öfver Haggen och Saxen, vid horisonten begränsad af blånande höjder.

Där ligger en handfull gårdar vid Haggens strand. Det är Snöån. Byn tycks nästan utdöd, när vi fara igenom den. Staden drar! Längst bort i raden ligger "vår" hvita villa, vår "Anglicia". — På trappan välkomnar oss Mr. Fearenside och lärare-eleverna.

Resdagen äro vi befriade från egentliga studier. Men redan nu kunna vi öfvertyga oss om att Mr. och Mrs. F. äro de mest vänliga människor, man kan träffa på.

Nästa morgon. Förlåt, att jag stör så tidigt. Klockan är bara sex. Det är visserligen en idealisk tid att stiga upp, men det ser verkligen ofta ut som om folk glömt det gamla ord-språket: morgonstund etc. Vi smyga oss ut; huset sofver ännu.

Ku-ku, kuku i öster, väster, norr och söder. Det är fullt med muntra gökar i skogarna rundt omkring. Och de äro icke ensamma om att sjunga i den friska morgonstunden (*kalla* voro kanske ett sanningsenligare epitet denna abnorma sommar). Nej, det är andra små fåglar, hvilka min okunnighet — — hm, blygsamhet hindrar mig från att närmare bestämma. Åh, här är det härligt att sjunga äfven för en vanlig dödlig obevingad varelse. Glad såsom få, Dåne lik, Vårvindar friska — — *English in Sweden!!!* Vi rädda situationen med God save the King.

Men förlåt, jag har glömt presentera.

Det här är Snöån, som på sin brusande väg från Snösjön till Haggen gör en sväng kring vårt Anglicia. Just här bildar den ett litet vattenfall, och i det lilla badhuset kunna vi få en uppfriskande dusch. Där borta på andra sidan än ligger handelsboden, en af det äkta slaget, där allt mellan himmel och jord finnes, hummer och cigarretter, vykort och kängor, slaskhinkar och klädningstyg.

Låt oss gå ned till sjön. Vi vandra genom doftande ängar i brokig färgprakt, innan vi nå den rymliga ekan. Härliga stränder! Skada att vi inte ha metspön, det skall vara godt om fisk här. —

Det ringer till frukost. Klockan är half tio. Här kommer Mr. Grove, den tredje "infödde". Mr. Elfstrand from Gäfle, Miss X, Mr Y — — —

Vi slå oss ned vid två bord, sex à sju vid hvarje. Snart börjar ett lifligt samtal på engelska. Allting på engelska. Äfven när två af oss svenskar tala med hvarann, sker det på engelska. Vi tänka aldrig på det i viss mån löjliga häruti, tvärtom förefaller det oss helt naturligt, tack vare den engelska atmosfären.

VILLA "ANGLICIA".

KÖP Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Hela förmiddagen är anslagen åt studier. Den första lektionen begynner en half timme efter frukost. Mr. F. eller Mr. G. föreläser öfver något intressant ämne: Uppfostran, Kipling, Gladstone o. d. Härunder göra vi anteckningar, ty ibland älskar Mr. G. att anställa ett litet förhör på gårdagens föredrag, ett förhör, som dock (lyckligtvis) vanligen är mera muntrande än inkvisitoriskt. Efter en halftimmes paus begynner lektionen nr 2 under ledning af Mr. F. Den är anslagen åt muntlig öfversättning eller genomgång af skriftliga öfversättningar och är synnerligen instruktiv. Eller också läsa vi några paragrafer i Herdin & Fearensides utmärkta *English Reader* och samtala öfver det lästa. — Nu finnas förfriskningar en trappa ned. Och aptiten är frisk ute på bondlandet. Den tredje lektionen är ägnad åt innanläsning, hvarvid Mr. G. och Mrs. F. med tillräcklig omsorg kritisera och försöka förbättra vårt uttal.

Strax efter lektionens slut serveras middag. Tre dagar i veckan kommer den efterlängtade posten som efterrätt.

Eftermiddagen är tvångsfri. Där sitter en, omgärdad af lexikon och med pennan i högsta hugg. Det är en af de mer eller mindre obligatoriska *compositions*, som — icke utan svett och möda — går af stapeln. Där snokar en annan i det rikhaltiga biblioteket för att utvälja någon lämplig hängmatt-lectyr. De unga kandidaterna smita iväg med spö och maskburk för att pröfva fiskelyckan i någon af sjöarna eller Snöån, och några af de unga damerna ha försvunnit till sina rum för att skriva svar på de sista breffven.

En annan bildar sig en liten krets omkring Mr. E. för att studera Sweets fonetik. Och nu börjar en liflig tungexercis, ty hvarje ljud filas och filas tills det nått den största möjliga fulländning. Ofta samlas vi alla i biblioteksrummet för att under Mr. Fearensides ordförandeskap diskutera något pedagogiskt ämne. Mr. Groves förut omtalade föredrag om uppfostran, däri han delvis utdömde det nuvarande systemet (särskildt det engelska) som artificiellt, blir föremål för ett rätt lifligt meningsutbyte. Vid ett annat tillfälle diskuteras frågan om huru undervisningen af levande språk bör bedrivas, hvarvid Mr. Elfstrand får tillfälle att i ett längre, uttömmande inledningsföredrag framhålla sin, jag tänker bland språklärare allmänt kända och uppskattade ståndpunkt.

En synnerligen god idé är anordnandet af en serie föreläsningar öfver engelska poeter från Chaucer till våra dagar i kronologisk ordning. Hvar och en af deltagarna har att föreläsa öfver en eller flera skalder, efter eget val. Det är synnerligen intressant att jämföra det olika sätt, på hvilket de olika föreläsarne behandla sitt ämne, men alla lyckas i hög grad fånga åhörarnes intresse.

Ibland användes eftermiddagen till rodd eller vandring till någon af de närbelägna

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

“större“ orterna, Ludvika, Hagge, Helsingö.s.v. Särskildt hemsökes Ludvika, som med sina handelsbodas — förlåt! butiker — och sitt postkontor alltid har ett visst intresse.

Efter kvällen blir det vanligen ännu mer animeradt. Musik — Mrs. F. spelar utmärkt — och sång, lekar af alla slag, som sätta vårt engelska ordförråd på svåra prof, eller en liten läse-cirkel på öfre verandan. En roman af mera lättmält innehåll föreläses af någon i sällskapet. De andra höra på eller låta tanken flyga med blicken öfver blånande höjder mot guldkantade aftonskyar.

Men det roligaste af allt! Kära läsare och läsarinna, du skulle ha varit med på våra *rehearsals*, då vi läste Bernard Shaws “Arms and the Man“ eller “Hjältar“ som pjäsen kallas hos oss. Skall jag någonsin kunna glömma Petkoff och hans föredrag om faran att tvätta halsen eller hans dråpliga äkta hälft och hennes stolthet öfver ringledningen i biblioteket. Skall jag någonsin glömma Bluntschlis skildring af kriget eller hans tre tusen servetter. Skall jag, Sergius, någonsin glömma mina förälskelser, först Ra... Ra... Ra... sedan L... L... L. Himmel! Jag har glömt hvad min sköna älskade i pjäsen hette. Det måtte ha varit en syn för gudar att se oss agera “innantill“, tre om hvarje bok. Första och andra akten ute på öfre verandan, tredje i biblioteket vid stearinljusbelysning — för innanläsningens skull. Roligt var det, vill jag lofva, och min gamla teaterdille började ruska på sig. Eller hvem glömmet första “föreställningen“ af *Our boys*, då vi hade att agera *à prima vista*. Den gången var det klenare med innanläsningen, men aktionen var så mycket saftigare.

Lördagarna äro *holidays*. Om vädret tillåter företages då vanligen någon liten lusttur, ibland våga vi oss äfven längre bort, såsom till Grangärde, Smedjebacken och — åtminstone har det varit planerat — till Grängsberg. Men äfven dessa *holidays* äro verkliga arbetsdagar så till vida, att vi genom att ständigt höra och tala engelska mer och mer öka vårt ordförråd och vår säkerhet i att behandla språket.

Men nej, ni har säkerligen redan fått nog af min skildring. Eller ock ha dessa små antydningar om vårt studielif därborta förmått väcka en smula intresse för den “engelska kolonien“ och för den idé, som ligger bakom det hela. Skulle så vara fallet, skulle mycket vara vunnet.

Kursen pågår nu som bäst. Dig som följt mig hit, lämnar jag att fortsätta studierna, ty själf är jag tyvärr tvungen att redan nu lämna det kära Snöän.

Hästarne sätta sig i gång — — —

“Lärare och medlärjungar, ett varmt tack för de gångna veckorna!“ B. E.

EN DEL AF “KOLONIEN“, SAMLAD PÅ ÖFRE VERANDAN.

Läsekretsens utslag i “nykterhetsdiskussionen“.

DE N B L A N D våra läsare anordnade omröstningen angående prisens fördelning mellan deltagarna i diskussionen om *hjemmens ställning till nykterhetsfrågan*, hvilken diskussion utlystes i Idun n:r 15 för i år, har nu så utfallit, att

första priset, 50 kr.,

tilldelats signaturen *Metta Greger* för hennes uppsats n:r V i Idun n:r 20, medan

andra priset, 25 kr.,

tillerkänts signaturen “*En moder*“ för inlägget XVIII i n:r 29 af Idun. Och ombedjas de bägge pristagarna att meddela sig med redaktionen i och för prisens öfversändande. Stockholm, 3 aug. 1907.

Red. af Idun.

STEN GRANLUND:

PASTORAL.

VISST ÄR DU söt, när som tänd i lågor
du gör med hufvudet knyck och kast
och löser tidens problem och frågor
likt gordisk knut, som för klingan brast;
när drottningmyndig du hörs orera
och slå för kvinnornas rätt ditt slag.
Men, herre gud, hvi politisera
en så'n gudomlig och vacker dag?

Visst är du söt, när med blick som ljungar,
mot männens synder och tyranni
kaskad af sprakande ord du slungar
om stackars kvinnornas slafveri.
Men ack! hvi lönlöst ditt krut förbränna!
För diskussioner är jag för lat.
Känn! Klöfvern doftar. En dag som denna
är skapt för drömmar och jollerprat.

Kom, låt oss sträcka oss ut i gräset
på denna doftande klöfvervall
och höra vågornas sorl kring näset
och lyss till trastarnes muntra trall!
Och låt oss drömma oss långt tillbaka,
då farfars farmor ännu var ung
och drömde blygt att en gång bli maka
åt farfars farfar, adjunkten Ljung.

Jag är adjunkten. Kaftanen bär jag
af prima garn, som min moder spann,
och djupt allvarlig och värdig är jag,
just som sig höfves en kyrkans man.
Och farfars farmor det är du, Lina,
i ljusblå klädning af hemväfdt tyg,
med korkskruflockar kring kinder fina.
Och du är svärmisk och röd och blyg.

Du smugit undan hit ut på näset,
där humlor surra på klöfvervall,
och ligger raklång och lat i gräset
och hör på gäckande trastars trall.
En bok du håller i mjälla handen
och dina läppar gå tyst i takt.
Jag osedd kommit längs efter stranden
och håller dold bakom busken vakt.

Jag ser, hur tårar på kinden trilla
och hur den häfvande barmen slår,
och röd jag tänker: Ack, sin postilla
hon städs bär med sig, hvarhelst hon går.
Jag smyger närmre. Ej en postilla,
en versbok håller du i din hand.
Om Atis läser du och Camilla,
om herdesuckar och älskogsbrand.

Jag suckar stilla: Det lilla lammet
har redan fångats i diklens garn.
I rytms danstakt och rimordsglammet
bland sköna blomster bor ogräslarn.
Men jag är pastor, allvarlig, värdig
och själasörjare i hvar tum.
Jag min predikan har genast färdig.
Och skamsen lyssnar du, röd och stum.

Jag talar visligt om Amors faror —
för dem det gäller sig passa väl —
om poesiers förgyllda snaror,
som söka fånga de ungas själ.
Att fantisera och svärmiskt drömma
gör hjärtat lätt till en multnad grift.
På älskogstankar och känslor ömma
man måste spara, tills man är gift.

“Jag lärt värdera er, mamsell Lina,
fri från fåfänglighets ynkedom.
Af oskuld's ljus edra ögon skina,
och undergifven ni är och from,
och ni kan spinna och ni kan baka
och göra soppan båd stark och klar,
och ni är värdig att bli min maka...“
Du hvisskar blygt: “Fråga mor och far.“

Och hemåt vandra vi fram på vägen.
Prelatiskt värdig och stel är jag.
Du trippar sedesamt och förlägen
med blickar sänkta i täckt behag.
Och syrsor spela för andra krypen
och humlor hålla bland blomstren bal...
— — — — —
Men hvarför nyps du? På de där nypen
jag känner strax den moderna typen,
och snöpligt ändas min pastoral.

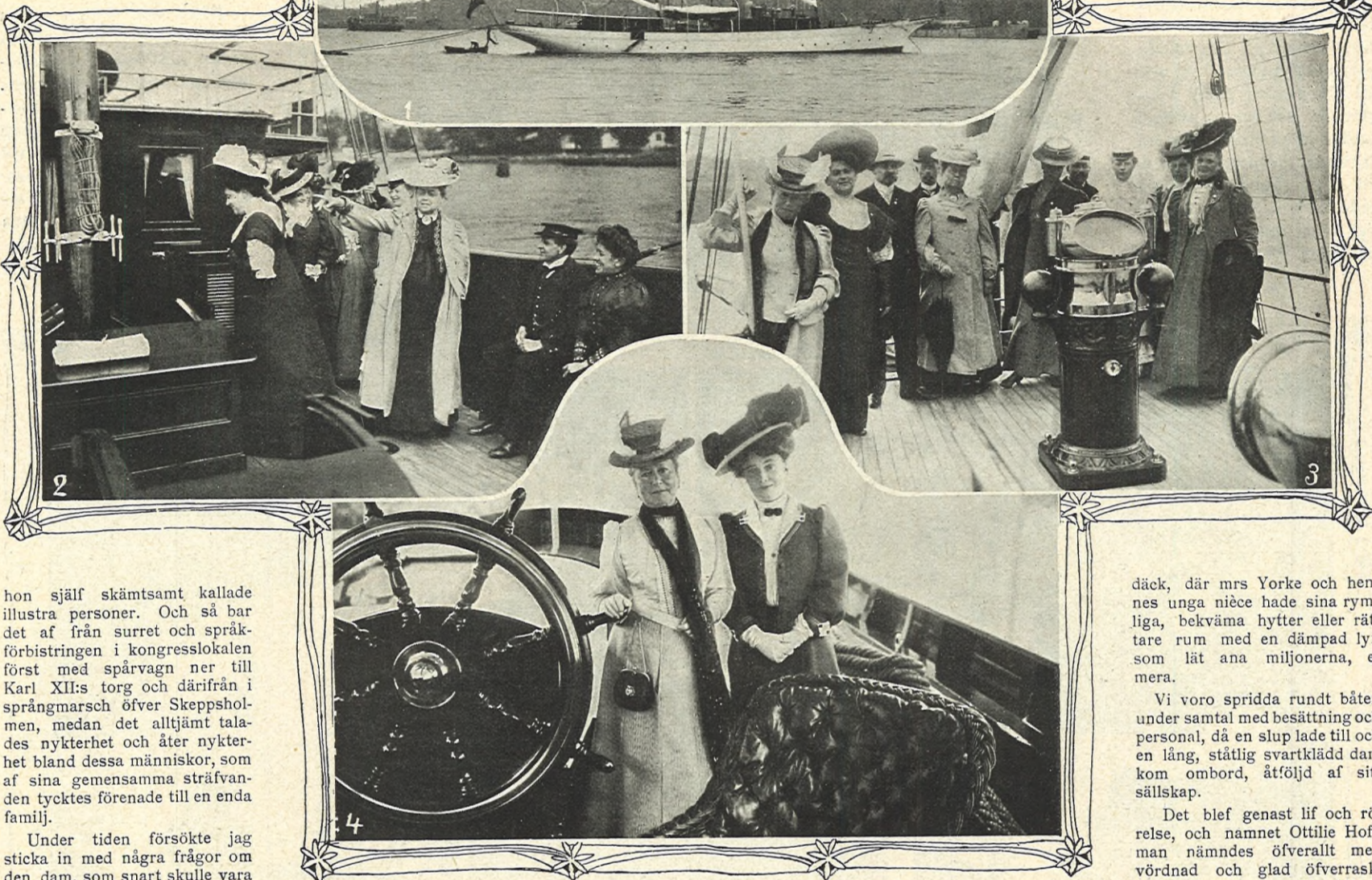
UNDER KONGRESSVECKAN låg en liten hvit yacht på Strömmen. Trots sin elegans var den icke blott en lustyacht, i det den fört sin ägarinna, den för sin rikedom och sina sociala intressen bekanta mrs Eliot-Yorke, född baronessa Rothschild, till antialkoholkongress-

DET VAR under en paus i det intensiva kongressarbetet fru Helenius samlade omkring sig ett antal af hvad

ETT BESÖK PÅ "GARLAND."

sen, i hvars förhandlingar hon flitigt deltagit. Genom förmedling af fru Alli Trygg-Helenius blefvo vi satta i tillfälle att i sällskap med ett antal inbjudna kongressister göra ett besök å mrs Yorkes yacht Garland. Som ett resultat af besöket meddela vi ett antal bilder därifrån.

kongresser måtte vara ganska angenäma tillställningar. Innan vi lämnade Garland gjordes en liten rundtur under

1. LUSTYACHTEN "GARLAND" PÅ STOCKHOLMS STRÖM. 2. OMBORD PÅ "GARLAND". FRU ALLI TRYGG-HELENIUS DEMONSTRERAR MÅLARDROTTNINGENS NATURSKÖNHET. 3. GRUPP AF DE BESÖKANDE KONGRESSISTERNA. FRÄMSTA LEDET FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: MRS ELIOT-YORKE, D:R SCHWARZWALD, D:R HELENIUS, FRU TRYGG-HELENIUS, FRÖKEN AINA HELA, FRÖKEN TAVASTSJERNA, FRÖKEN STECKER OCH FRU STECKER. 4. "GARLANDS" ÄGARINNA THE HON. MRS ELIOT-YORKE, FÖDD ROTHSCHILD, MED NIECE. A. BLOMBERG FOTO.

hon själf skämtsamt kallade illustra personer. Och så bar det af från surret och språkförbistringen i kongresslokalen först med spårvagn ner till Karl XII:s torg och därifrån i språngmarsch öfver Skeppsholmen, medan det alltjämt talades nykterhet och åter nykterhet bland dessa människor, som af sina gemensamma sträfvan den tycktes förenade till en enda familj.

Under tiden försökte jag sticka in med några frågor om den dam, som snart skulle vara vår värdinna på däck af sin yacht, och jag inhämtade, att hon var dotter till sir Anthony Rothschild, änka sedan flera år, ofantligt rik och i likhet med sin syster, lady Battersea, en af de ledande kvinnorna inom nykterhetsrörelsen i England. De bägge systrarna fingo redan som barn lära sig att tänka på sina medmänniskors bästa och ha nu många år af verksamt socialt arbete bakom sig, hufvudsakligen nykterhetsarbete. Mrs Yorke är sålunda ordförande i Brittiska kvinnors absoluta nykterhetsförening, Band of Hope Union m. fl. nykterhetsföreningar, hvilka här icke skola uppräknas. Hon och hennes syster äro de två damer, som undertecknat inbjudningen till 1909 års antialkoholkongress i London. Efter alla dessa upplysningar var det med en viss

spänning man motsåg mötet med mrs Yorke — en engelsk miljonärka och societetsdam, som på allvar ägnar sig åt nykterhetsarbete, är just icke något vanligt fenomen, och namnet Rothschild har dessutom en alldeles bestämd klang, som icke förfelar sin verkan. En slup förde oss ut till Garland, och fru Helenius, som har en stor förmåga att tala finska svenska, tyska och engelska på en gång, anförde de besökande och presenterade dem för värdinnan, som stod väntande tillsammans med sin niece vid ratten på däck, just sådan som fotografen knäppte henne. Mrs Yorke var en liten stillsam äldre dam, mycket vänlig och med ett: so pleased to see you! åt hvar och en. Hon såg litet road ut åt alla dessa människor, som blåst om bord på hennes yacht, och åt alla språken och brådskan och bullret, men det må man icke förtänka henne. Ändtligen fick hon oss alla in i sin rymliga och komfortabla salong, där det plötsligt bjöds kaffe och kakor midt på förmiddagen, till min stora förvåning. Men de finska herrarna v ro så afhållsamma, att de icke ens drucko kaffe, och med detta som utgångspunkt talades åter nykterhet lifigare än någonsin. Den lifliga, muntra, mörkögda doktor Schwarzwald, som våra läsare redan känna — hon hade verkligen en mycket smakfull toalett — glädde sig redan som ett barn åt London. Och jag gjorde inom mig den reflexionen, att

däck, där mrs Yorke och hennes unga niece hade sina rymliga, bekväma hytter eller rätare rum med en dämpad lyx som lät ana miljonerna, ej mera.

Vi voro spridda rundt båten under samtal med besättning och personal, då en slup lade till och en lång, ståtlig svartklädd dam kom ombord, åtföljd af sitt sällskap.

Det blef genast lif och rörelse, och namnet Otilie Hoffman nämndes öfverallt med vördnad och glad öfverraskning. Och det var verkligen denna gamla outtröttliga nykterhetsiffrerska, som trots de ganska svåra skador hon erhållit på öfverresan och med tydliga märken efter dem kommit till kongressen och nu också gjorde sin engelska vän ett besök.

Och åter talades det, ända till dess uppbrottet skedde, om den stora saken, om artetet och framtiden.

De ha, dessa rörelsens ledare, en energi och en hänförelse nog att sätta lif i miljoner, och hemligheten med många af de framgångar, de kunna anteckna, ligger nog just däri.

Cafour.

PÅ HEMVÄG FRÅN "GARLAND".

*Undertecknad, som jag
och Gunnar Hornqvist,
samt dessamma motstånd
alla anser för en god
billig och dryg toalett- och
kafétoalett.*

*Lageborg, Helenius
utg. af detta Hjelpekort och
Påföljande för kunnat i...*

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G: D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

HUR DEMOKRATISK vår tid än må vara, har de högst uppsattes hållning inför en sak sin stora betydelse, och det oförbehållsamma intresse vårt konungahus visat den nu avslutade världskongressen har därför varit mycket tacknämligt och skall kanske äfven visa sig verksamt. Samma dag hertigen af Skåne med ett ståtligt och otvåtydigt nykterhetstal öppnade kongressen, voro dess medlemmar på eftermiddagen af konungen inbjudna till ett garden party i Logården. Det var en af de få vackra eftermiddagarna under kongressveckan, som de till några hundratal uppgående mötesdeltagarna sökte sig upp mot slottet och samlades bland Logårdens

peka stormän sådana som professor Forel, doktor Blocher, doktor Branthwaite, engelska regeringens representant, norrmannen Vogt, miss Slack och flere andra, medan våra egna remarkabla nykterhetsmän, biskop von Schéele, professor Wallis, lektor Waldenström, direktör Wavrinsky här och hvar doko upp i vimlet.

Efter det festen varat ungefär halfannan timme och sedan professor Forel framfört gästernas tacksamhet, afsändes på förslag af kongressens president, biskop v. Schéele, ett telegram till den höge värden, som dessutom hyllades med ett fyrfaldigt lefve. Prins Gustaf Adolf tackade därefter å konungens vägnar,

buskager och plaskande fontäner, där långa bord med förfriskningar skymtade. Olika tungomål och olika grader af berömdheter blandades nu om hvarandra, dock med den planen i oredan att de högsta graderna i berömdhet oftast voro att finna i närheten af de kungliga, prinsarne Gustaf Adolf, Eugen och Bernadotte, hvilka hela tiden voro närvarande. Våra bilder visa också de tre prinsarna i sampråk än med Förenade Staternas delegerade, än med någon framstående nykterhetskämpe af annan nationalitet.

Man hade här ett utmärkt tillfälle att studera de många intressanta typerna, och en rutinerad kongressist af dem, som regelbundet besöka dem alla, kunde ut-

hvarpå till slut kungssången sjöngs.

Kort därpå låg den nyss så befolkade Logården, där alla världens tungomål surrat, tyst och öde i skymningen, och när kongressdeltagarna återvände till möteslokalen för att redan samma kväll återupptaga förhandlingarna, förde de, svenska som utländska, helt visst som en uppmuntran med in i arbetet minnet af den svenska konungafamilijs visade intresse och gästfrihet.

1. Kongressdeltagarna anlända. 2. Prinsarne Gustaf Adolf, Eugen och Bernadotte underhålla sig med sina gäster. 3. Vid buffeten. 4. Prins Bernadotte i sampråk med d:r Bridge från London. 5. Lektor Waldenström talar tungomål. 6. Prins Gustaf Adolf, biskop v. Schéele och d:r Mac Nicholl från New York. Foto för Idun af A. Blomberg.

Glöm ej teckningslistan
för bidrag till Wennerbergstoden i
Uppsala.

DET KUNGL. SVENSKA SEGELSÄLLSKAPET har som bekant i dessa dagar firat sitt sjuttiofemårsjubileum, en omständighet, som gifvit dess årliga regatta större omfattning och festligare prägel än vanligt.

Seglingarna ha under den förflutna veckan ägt rum ute vid Sandhamn under ganska växlande och stundom pröfvande väder och avslutades i måndags med en större festlighet å Saltsjöbaden i sammanhang med den högtidliga prisutdelningen, som förrättades af K. S. S. S:s ordförande, amiral J. Hägg.

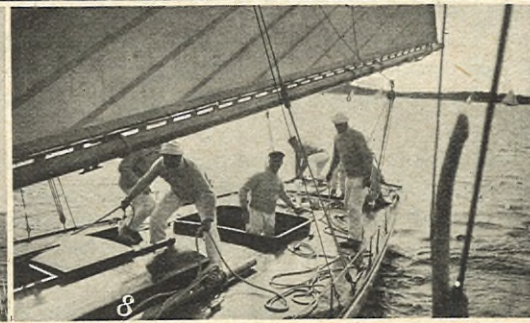
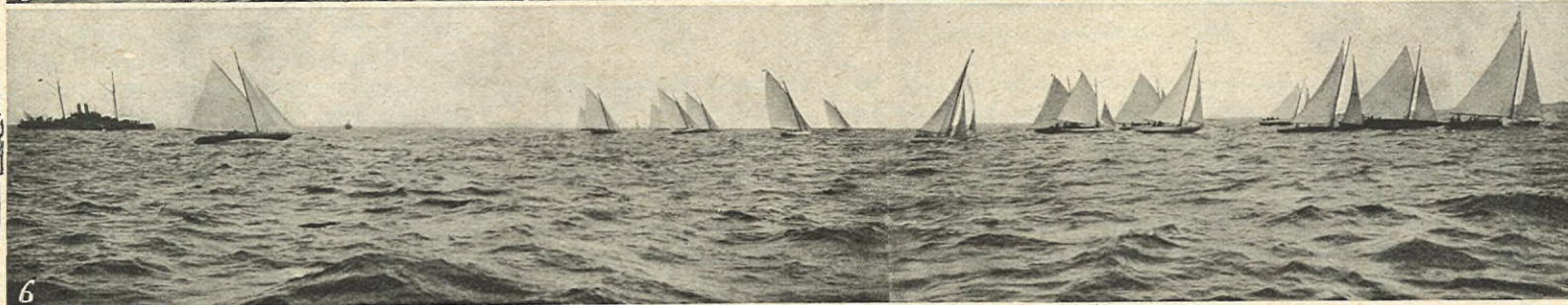
Vi äro i dag i tillfälle att från denna internationella regatta, den största, som ägt rum i svenska

FRÅN K. S. S. S:S JUBILEUMSREGATTA.

samma deltog summa sex båtar. Sedan år 1854 har sällskapet årligen samlat sina medlemmar till täflan och mönstring vid kappseglingar, hvilka, till en början anspråkslösa nog, utvecklats till de ståtliga regattor, af hvilka den senast avslutade är den största. Under dessa år har K. S. S. S. intagit och intar alltjämt den utom all fråga ledande ställningen inom svensk segelsport. De bästa och snabbaste yachtarna segla under dess flagg, och det räknar bland sina medlemmar mången för sin skicklighet vida berömd yachtman.

Hvad K. S. S. S. under sin sjuttiofemåriga tillvaro gjort för den svenska se-

1. SANDHAMN OCH TÄFLINGSBANAN FRÅN UTSIKTSTORNET. 2. KLUBBHUSET OCH BÅTHAMNEN. 3. »DIAMANT», VINNARE AF JUBILEUMSPOKALEN. 4. »ESTER», VINNARE AF MÅLARDROTTNINGEN. 5. »MIGNON», VINNARE AF KAISERLICHE YACHTKLUBS HEDERSPRIS. 6. SEGLING I HÅRDT VÄDER. LÄNGST TILL VÄNSTER STARTFARTYGET, KANON-

farvatten, meddela en vacker, för Idun tagen bildserie, som bör intressera både experter och lekmän, antingen de varit närvarande vid regattan eller icke.

K. S. S. S., som är ett af de äldsta och till medlemsantalet numera det största af alla segelsällskap, stiftades den 27 februari 1832 med dåvarande kronprins Oskar såsom beskyddare. Den 12 september följande år ägde sällskapets första gemensamma segling rum, och i den-

BÅTEN SKAGUL. 7. TYSKEN »ALICE» OCH FINNEN »ILMATAR», FÖRSTA PRISTAGARE. 8. OMBORD PÅ »SAN TOY»; FLERE FÖRSTA PRIS. 9. »SVEA», FÖRSTA PRISTAGARE. 10. AMIRAL J. HÄGG. K. S. S. S:S ORDFÖRANDE. 11. FRU J. SLÖÖR, FÖRSTA GAST Å SVEA, VÅR KÄCKASTE KVINNLIGA NAVIGATÖR. A. BLOMBERG FOTO.

gelsporten kan därför icke öfverskattas, och detta har också i dessa dagar allmänt och beredvilligt erkänts. I en tid då yrkesseglarna bli allt färre, då fiskeflottan vid kusterna är försedd med fotogenmotorer, tillhör det amatörerna att hålla intresset för den vackra, härdande och kräfvande konsten uppe. Utan dem skulle den kanske så småningom dö ut eller förfalla.

LYCKOSKILLINGEN.

EN PARISERBILD FÖR IDUN AF HENNING BERGER.

EN MEDLEM finns det af den svenska författar- och konstnärskolonien i Paris, som icke ens julibranden kunnat fördrifva från hans arbets-kammare vid Boul' Mich', och det är vår utmärkte novellist hr Henning Berger. Den etsande pariserskiss, han till detta nummer sändt oss, utgör ett nytt glänsande prof på hans talang. Eljes är det närmast ett dramatiskt verk, som under det senaste halfåret upptagit hans fantasi, och just i dagarna ingår underrättelse, att hans "Syndafloren" — "Le Déluge" — rönt den för ett icke-franskt skådespel sällsynta utmärkelsen att antagas för en parisisk scen. Här i Stockholm blir det på vår nya Nationalteater, vi till det kommande året få be-

Efter en oljemålning af Oda Krohg.

vittna författarens debut som dramatiker. En nouveauté är också den bild af diktaren vi här invid återgifva. Det är en reproduktion efter det stora oljefärgs-porträtt af Henning Berger, som den kända norska målaren fru Oda Krohg under den gångna vintern och våren fullbordat. Af dem, som varit i tillfälle att se originalet, säges detta till och med öfverträffa konstnärinnans ypperliga porträtt af Gunnar Heiberg på vårt Nationalmuseum. Den lilla amatörfotografi, till hvilken Idun haft tillgång, kan visserligen endast ge ett svagt begrepp om originalbildens förtjänster. En reflex af drömmardraget öfver diktarpennan har den dock lyckats uppfånga och in i spalten bära med sig.

och svar, under det kastanjetterna hvila på den hvita bordduken och speglarna reflektera nacke och skuldror, där svettpärlor glänsa. — Utanför korridorfönstren blånar morgonen, och sparfvarna kvittra.

Gabrielle brukade fråga:

— Är du tysk? är du skandinav? är du engelsman?

Och:

— Är du artist? är du student? är du bara resande?

Men sist:

— Hur länge stannar du i Paris?

Och allra sist:

— Vill du vara frikostig?

Denna gång utbytte hon den allra sista frågan mot:

— Tycker du om Gabrielle?

*

Den unge studeranden från Amerika stannade ett helt år i studiernas stad, och för ett år syntes inte den spanska montmartredanserskan på Rat Mort. Detta betydde ingenting i den röda lokalen med de morgonblånande fönstren, ty där dansade femtio systrar till Gabrielle, hvilka voro henne lika som bär, trädde på samma strå, och om ett af bären blef borta, buro grändens tufvor nya att plocka. Kastanjetterna slamrade i andra händer för den aldrig sinande främlingsströmmen, och gatans sparfvar kvittrade utanför.

Det året var Gabrielles lyckligaste. Hon bodde i Montparnasse vid en sidogata till den stora studentbulevarden, alldeles bakom universitetet, och hon och hennes vän hade en hel våning med fyra rum och ett riktigt kök och en altan med blommor. Gick hon ut på altanen, såg hon Pantheons kupol stå blå i öster under det trädtopparna i Luxembourg-trädgården rodnade under aftonsol. Portvakten kallade henne för madame, och det gjorde alla de små handlandena också, bagaren, slaktaren, grönsaks mannen och vintapparen. Och Charles kamrater, som ibland stormade trapporna för att draga ut dem till Pascal eller Bullier eller rue Gaitées kuskrogar och basarteatrar, kysste henne på båda kinderna, men aldrig på munnen och sade "madame" äfven de. Och amerikanerna sade "missus".

Allt detta skulle Gabrielle minnas i många och långa år, sedan det var slut och hennes vän rest bort till sitt land och blifvit en doktor i en stor stad med ett namn, som inte kunde uttalas. Det är svårt att afgöra hvad som Gabrielle saknade mest, när uppbrottet skedde: de stora penningbrevet, som säkert och regelbundet kommit den första i hvar månad, portvaktens och alla de andras hälsning — eller bon jour, m'sieur, madame! — Något litet saknade hon också upphofs mannen till dessa minnen. Charles hade aldrig slagit henne — hade han det, kanske hon kommit bättre ihåg honom — men det var något främmande kallt och affärsförståndigt i hans väsen, som gjorde skilsmässan nästan naturlig. Det var så att säga från första stund förberedt, och Gabrielles tårar torkade hastigt i solskenet utanför Gare St. Lazare, sedan tåget blåst och gått.

Men i sista ögonblicket hade amerikanen tryckt ett litet mynt i flickans hand och sagt, att hon skulle gömma det som en lyckoskilling.

*

Det var en rund kopparslant, mindre än ett sousstycke, och med ett indianhufvud som prägel. På den andra sidan stod det 1 cent.

Flickan förstod denna handling bättre än något annat hennes utländske vän gjort under hela deras samvaro. Hon trodde sig i gåfvan se en yttring af verklig ömhet, och hon betvivlade icke för en sekund, att det främmande myntet innebar ett doldt och hemligt vä:de,

HVAR NATT dansade Gabrielle på Rat Mort. Hon dansade med René och Madeleine och Janet och Rachel och alla de andra unga, målade flickorna, som i prålände fjärilsskrud af mjukaste Messalinesiden lefde ett kort och brokigt sländelif. Till dess de brända vingarna fälldes och färgerna trampades till stoft af hårda och likgiltiga klackar.

Gabrielle dansade klädd som spanjorska. Hon, lika litet som någon annan af kadrilj-flickorna, var från Spanien. Från någon af gränderna kring Place Pigale hade hon som liten smutsig och svartmuskig fattigmans unge krupit upp på modellbordet i någon ateljé på Montmartrehöjderna. Och sedan stigit, eller fallit — hur man nu vill ta det — till tumlet i kafé Rat Mort, där under kastanjetters smatter, tamburiners slag och champagnekorkarnas smållar hon inhöstade ett bifall, som var lika falskt som dansen och vinet.

Den förfäliga negressen, hvilken också dansade i öfre våningen af den berömda nattrestaurangen, föreföll Gabrielle som inkarnationen af allt rysligt, som kunde tänkas om de barbariska utlänningarna, i synnerhet engelsmännen. Dessa klumpiga utlänningar, som inte kunde tala franska, som voro oerhördt rika, men dumma, och i sitt slöseri betedde sig som idioter. Som drucko förskräckliga drycker af underligaste blandning, och som voro protester. Som trodde allt hvad män ljög, och som icke visste något. Och putande med sin lilla starkt karminsminkade mun brukade Gabrielle härma deras språk, under det hon tog några af negresshäxans djuriska danssteg:

— Oh yes — very well — all right —

En natt satt hon ned vid ett bord, där en lång blond man ensam drack sitt vin. Hon hade nyss slutat sin spanska dans och fläm-

tande frågade hon, skakande kastanjetternas gula och röda band i ansiktet på gästen:

— You give me little drink, n'est ce pas? oh yes — very well — all right — english très gentil . . .

Då han icke svarade, borrade hon sitt blåglänsande hufvud in mot hans skuldra och lät de smala fingrarna smeka hans nacke, pladderande vidare:

— Les anglaises très gentils — Gabrielle est une bonne camarade — you give me champagne et fraise fraiche! Very good — very nice . . .

Den blonde mannen tog lugnt sin cigarr ur munnen, skakade godmodigt af sig flickan, liksom man afvisar en närgången valp, och sade på tämligen god franska, men med stark engelsk brytning:

— Du kan dricka litet ur mitt glas, om du är törstig. Men vill du inte sen i stället för jordgubbar ha smörgåsar och en kopp chokolad?

Gabrielle betraktade sin bekantskap närmare. Han var väl klädd mera solidt än elegant, och var mycket blond. Ja, hans hår och mustascher voro ljusare än René's hår, som ändå var det bäst färgade af alla flickornas, riktigt intill rötterna, utan minsta mörkare skiftning invid huden. Men främlingens var som halm och därtill äkta.

— Är du en skandinav? frågade hon.

— Nej, svarade han, jag är amerikanare.

Det var på detta sätt och under dylika förhållanden Gabrielles vänskapsförbindelser knötos. Ett glas vin eller en kopp chokolad sent en natt uppe i nattkaféets heta och rökfyllda luft, där ljusen brunno röda och stråkarna pinade och piskade melodierna, som tycktes vridas och slitas ur violinerna. Några frågor

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverig: Bluslif 40 öre, Kjol-mönster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Brändräktmönster 50 öre, Kappmönster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne) midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras porto/ritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisning insändes till Iduns Mönsterafdelning, Drottninggat. 62, Södm.

PAPPERSMÖNSTER

FRÅN KRONPRINSENS TENNISVECKA PÅ SÄRÖ. "MELLAN MATCHERNA". FOTO FÖR IDUN AF HARRY LINDBOHN.

I främsta raden h. k. h. kronprinsen och fru Oscar af Ström. I bakre raden från vänster: mr Dering, fru Alice Keiller, grevinnan Wachtmeister, mrs O. Hara Murray och fru Ellen Dickson.

en mystisk kraft, som det varit påkostande för den bortfarande att skiljas vid. Hon hade flera lyckoskillingar förut, men denna skulle bli den förnämsta, och så borrade hon på öfligt sätt ett hål midt i den och bar den på en snodd om halsen.

Gabrielles öden genom de år, som kommo, ha litet med hvad här berättats att skaffa. De skiftade och växlade — åren och ödena — ungefär som de trasgranna färgerna i den falska danserskans kjol på nattkaféet. Det var blå och röda och gula och svarta dagar och nätter och morgnar och kvällar, och de flöto i hvarandra och blandades i det svängande virrvarret af ett trasigt och trasgrant lif. Under takten af de utnötta dansmelodierna flöt tiden hän, och i det brokiga och dock så enahanda nattlifvet blef Gabrielle så småningom en åldrande ryktbarhet inom sin klass.

Men hon beundrade alltjämt sin lyckoskilling. Den fattiga encentslanten, den minsta beteckningen, lägsta graden inom den stora miljonhären, var henne dyrbar. Den var som en symbol, tyckte hon, af det aflägsna landets underliga rikedomar, af hvilka några smulor en gång fallit på hennes lott. Och hon trodde fullt och fast på sin amulets goda egenskaper.

Sålunda hade den sammanfört henne med flera både frikostiga och väluppfostrade landsmän till Charles. Ja, den hade till och med en gång inbringat en munter brevhälsning från

honom själf, när en kamrat rest hem och berättat om flickan i Montmartre med encentsstycket. Och slutligen, år därefter, hade han på sin bröllopsresa sökt upp Gabrielle och, ehuru ingendera igenkände den andra, hade lyckomyntet visat, att det dock var de två som en gång kamperat bakom Sorbonnes gråa murar. De hade skrattat riktigt hjärtligt öfver den lilla fula tingesten, som tiden gjort litet grön i räfflorna.

Slutligen blef Gabrielle riktigt borta, och hon försvann som småmynt göra i den stora rörelsen. Mynt af lägsta valör, som alla likna hvarandra, och som ha så litet värde, att man kan skänka bort dem till hvem som helst att slås hål i och hängas om halsen och kallas för lyckoskillingar.

*

Skulptören, som berättade, hvad jag här omskrifvit, hade gjort en statyett, hvilken skulle på salongen. Det var en danserska från Rat Mort, och han trodde att han lyckats tydligt visa, att hon bara var en grändblomma som Gabrielle.

— Om jag nu endast hade ett bra namn på henne, sade han.

Vi sutto på ett nattkafé, och sparfvarna kvittrade och slogo ibland skuggor mot de morgonblånande takrutorna.

— Ja, sade jag trött, kalla henne Fleur de trottoir eller Madeleine de Montmartre eller något annat sådant — katalogerna äro ju för resten år ut och år in fulla med namn att välja på.

Men han började ånyo tala om den där Gabrielle, som alla amerikanska artiststuderent känt. Nu när vi skulle gå, erinrade han sig något mer om henne.

— Innan hon alldeles kom bort, sade han litet dröjande, tror jag — vill jag minnas — att hon visst förlorade den där slanten. — Nej, inte förlorade — gaf bort den, skänkte den till någon. Jo, nu minns jag — hon gaf den till sin syster, en helt ung flicka, som just börjat dansa i ett kafé. Det är ganska lustigt — hva? Att tänka sig, att hon menar att det skall bringa tur — lycka åt den andra. I själfva verket kan man ju nästan frestas säga att han, medicinaren från dollarlandet, drog bästa valuta af sin encentare. Ett sådant där studieår kan vara ganska trist och nedslående i en främmande stad utan sällskap. De där flickorna ha hjälpt många att känna sig litet hemma, ska jag säga. De må nu vara växelmynt af låg valör, som man handskas likgiltigt och vårdslöst med. — I morgon ska jag sända min statyett. Gif mig ett namn?

— Kalla den Lyckoskilling.
Paris, april 1907.

EHURU VAL fru Carlén med en roman en gång spred Bullarsjöarnas rykte öfver landet och för all framtid förband deras namn med sitt eget, är traktens allvarssamma, stundom vilda skönhet jämförelsevis litet beaktad af turister. Som ett apropå vid hundraårsminnet

ÄNU ÄR sommaren kvar, för en och annan börjar den först nu med semestern. Efter en för- och högsommar, njugg på solsken, anser man sig ha rätt att vänta litet mera frikostighet med varan och att räkna på godt väder för fotvandringar och turistfärder.

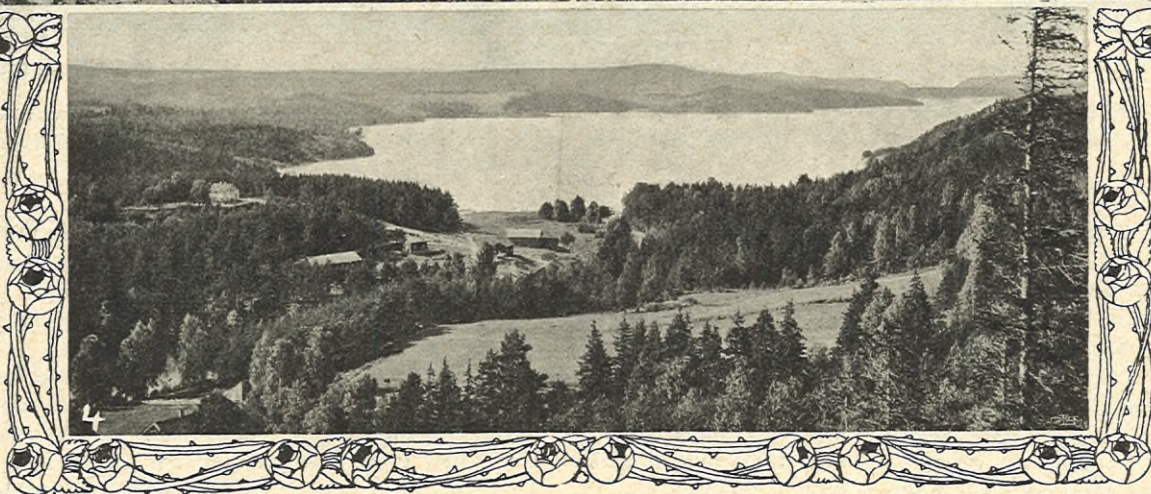
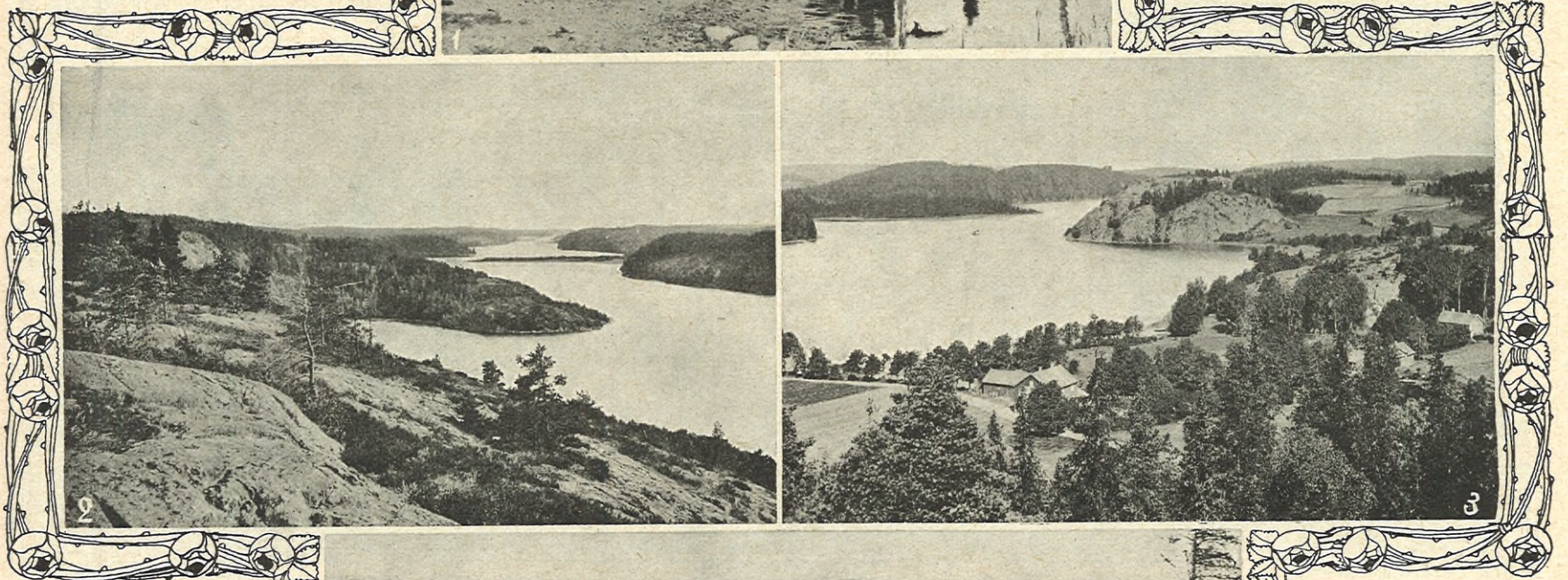
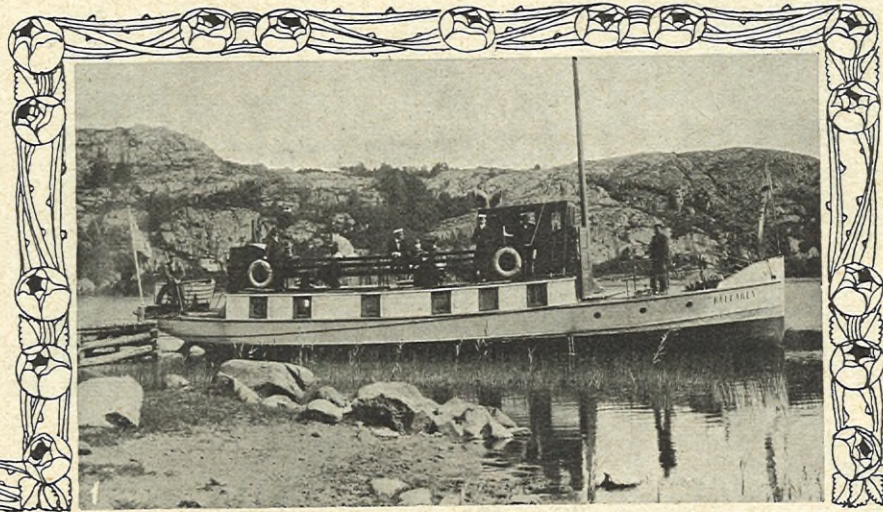
Den, som har lust att vika af från

En färd på Bullarsjön.

af den författarinna, som skapat Bullarsjöarnas litterära rykte, äro vi i tillfälle att i dag, tack vare tillmötesgående af redaktör Viktor Greby, Grebbestad, som förtsett oss med upplysningar och fotografier, göra några erinringar om hvad en färd uppåt dessa sjöar kan bjuda.

som växer och växer intill den dag, då den når rundt ön, och världen jämmerligen förgås.

En anhaltsstation på färden blir Sandshult, där Kynne älf faller ut i Bullaren och bildar ett präktigt vattenfall. Här förbinder den gamla Sandshults bro "östa'vassingen och västa'vassingen." På nordöstra sidan af denna

de stora turiststråken och reserverar ett par, tre dagar för en färd på Bullarsjöarna, bör från Hällevads järnvägsstation bege sig till Karlsholmen vid Södra Bullarsjöns sydligaste spets. Mellan Hällevad och Karlsholmen går för turisternas bekvämlighet regelbunden skjuts. Den senare platsen är ändstationen för motorbåten Bullaren, och man kan anta, att den där väntar turisten.

Och så börjar färden norrut på den långsmala, mellan höga, söndersplittrade, här och där skogklädda stränder inklämda sjön. Har man tur, träffar man på båten kanske någon infödd bulling, som kan göra en förtrogen med de många romantiska sägner, som knyta sig till snart sagdt hvarje holme, hvarje udde och bukt. Ju längre norrut man kommer, dess yppigare blir, egendomligt nog, strändernas vegetation, dess tätare flocka sig de skogklädda öarna. På en af dem underlåta icke infödingarna att fästa turisternas uppmärksamhet. Det är den vackra Smeviksön, där fru Carlén skref sin stora roman, samtidigt med att hon själf upplefde en annan, hvars tragiska afveckling antagligen satt sin prägel icke blott på henne själf, utan ock på det arbete hon då

BILDER FRÅN BULLARSJÖN. 1. TURISTBÅTEN "BULLAREN" VID KARLSHOLMENS BRYGGA. 2. SÖDRA BULLARSJÖN SEDD FRÅN KLAGERÖDSBERGET. 3. OLOFSBORGS SLOTT OCH SUNDHULT, SEDDA FRÅN PÅSKEKULLEN. 4. NORRA BULLARSJÖN MED TURISTHOTELLET.

bro ligger det s. k. Olofsborgs slott och på den sydöstra Påskeskullen, bevuxen med snår och ljung. Från toppen af den senare är utsikten vid och storslagen. Från Sandshult är det blott en timmes färd till Långevallsfors, beläget just där Bullarsjön knipits af på midten och delats i den norra och södra. Man kan då ta in på Långevallsfors' turisthotell. Detta lig-

ger högt och från dess terrassliknande gårdsplan har man hela nejden under sina fötter. Söderut ser man Södra Bullarsjön, åt väster de täta och ändlösa skogarne, åt öster fjällen och åt norr genom gran och furustammar en flik af Norra Bullarsjön.

Hotellet ligger i närheten af Klagerödsberget, Bullartraktens högsta punkt. Vägen dit upp är något mödosam, går genom buskar, ljung och mossa, men utsikten från bergets krön, där man ser bägge sjöarna i hela deras utsträckning, kantade af skogar och höjder, är väl värd all möda. Man befinner sig här icke långt från norska gränsen, naturen påminner också starkt om den norska, och man undrar, hvarför Bullarsjöarna ännu icke äro på allvar upptäckta af svenska turister, medan så många af dem känna Norge och dess sevärdheter till punkt och pricka.

ger högt och från dess terrassliknande gårdsplan har man hela nejden under sina fötter. Söderut ser man Södra Bullarsjön, åt väster de täta och ändlösa skogarne, åt öster fjällen och åt norr genom gran och furustammar en flik af Norra Bullarsjön.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabriken!
Lätt! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlsson Skofabrik,
Vänersborg

Försäljes i minit hos de flesta skohandlande i riket.

